

სასამართლო პრაქტიკა

► 1 – 11/2021

დასაქმებულის გათავისუფლება მისი არაკომპეტენტურობის გამო

1. დასაქმებულის ჩატარებულ ტესტირებაში მიღებული შეფასების გამო გათავისუფლება დასაშვებია მხოლოდ მაშინ, თუ დასაქმებული ტესტირებას დაექვედგმებარა განგრძობადი წვრთნის შემდეგ.

2. ტესტირების შედეგად მიღებული არადამაკმაყოფილებელი შეფასების საფუძველზე მიღებული გათავისუფლების შესახებ ბრძანების ბათილად ცნობა არ დაიშვება მაშინ, თუ დამსაქმებელმა დასაქმებულს შესთავაზა სხვა თანამდებობა იმავე ხელფასის შენარჩუნებით, ხოლო ეს უკანასკნელი შემოთავაზებას არ დაეთანხმა.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადებები)

შკ-ის 48 VIII, IX მუხლები

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2016 წლის 29 იანვრის გადაწყვეტილება საქმეზე № ას-941-891-2015

I. ფაქტობრივი გარემოებები

დამსაქმებელმა დასაქმებულები თანამდებობიდან გაათავისუფლა იმის გამო, რომ ტესტირებაში მათ მიერ მიღებული შეფასებები არ შეესაბამებოდა ოპერატორისათვის განსაზღვ-

რულ საკვალიფიკაციო მოთხოვნებს. დასაქმებულებმა სარჩელი აღძრეს დასაქმებულის წინააღმდეგ გათავისუფლების შესახებ ბრძანების ბათილად ცნობისა და იმავე თანამდებობაზე აღდგენის მოთხოვნით.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებით ორივე დასაქმებულის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, ბათილად იქნა ცნობილი დამსაქმებლის ბრძანება, რომლის საფუძველზეც სამსახურიდან გათავისუფლდნენ დასაქმებულები, და მოპასუხეს დაეკისრა მოსარჩელეთა-თვის კომპენსაციის გადახდა. სასამართლომ აღნიშნა, რომ არსებითად შესაფასებელი იყო დამსაქმებლის მიერ ჩატარებული კონკურსის კანონიერება და მისი შედეგების ადეკვატურობა დასაქმებულთა გათავისუფლების საფუძველიანობისათვის. სასამართლო არ გამორიცხავდა, რომ როდესაც შრომითი ხელშეკრულების მოქმედების პერიოდში, დამსაქმებელი აცხადებს კონკურსს, მისი შედეგები შეიძლება იმგვარი იყოს, რომ დასაქმებული გათავისუფლდეს თანამდებობიდან. კერძო საწარმოებს შორის არსებული კონკურენციის პირობებში, ხშირად აუცილებელი ხდება დასაქმებულის კვალიფიკაციის ამაღლება, მისი შრომითი უნარჩვევების დახვეწა და ახალ, გააზრებულ და დასაბუთებულ მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანა. მაგრამ ამ შემთხვევაში, დასაქმებულები ყოველგვარი განგრძობადი წვრთნის გარეშე შეხვდნენ საკვალიფიკაციო გამოცდებს, რაც შრომის კოდექსის სულისკვეთებას ეწინააღმდეგებოდა. სასამართლომ მიიჩნია, რომ დამსაქმებელმა ხელოვნურად შექმნა ისეთი პირობები, რომ მუშაკთა გათავისუფლების კანონით გათვალისწინებული საფუძველი „დასაქმებუ-

ლის კვალიფიკაციის ან პროფესიული უნარ-ჩვევების შეუსაბამობა მის მიერ დაკავებულ თანამდებობასთან/შესასრულებელ სამუშაოსთან“ (სკ-ის 47 I მუხლის ვ) ქვეპუნქტი) წარმოეჩინა. სამსახურში უკვე მიღებული თანამშრომლის გათავისუფლება ისეთი მიზეზით, რომელიც შრომითი ხელშეკრულებით არაა გამჭვირვალედ და ცხადად გათვალისწინებული, დაუშვებელია. არ იქნა წარმოდგენილი მტკიცებულება, რომ მოსარჩელები, შრომითი ურთიერთობების ფარგლებში, თავიდანვე იყვნენ ინფორმირებული, რომ მათი საქმიანობა წარმოადგენდა ისეთ მნიშვნელოვან, ცოდნასა და სიახლეებზე ორიენტირებულ საქმიანობას, რომ გამოცდების ჩაუბარებლობას შესაძლოა მოჰყოლოდა დაკავებული თანამდებობიდან გათავისუფლება.

მოპასუხის სააპელაციო საჩივრის თანახმად, განმარტებით ორგანიზაციაში დაიწყო რებრენდინგის პროცესი, რამაც სტრუქტურული ცვლილება გამოიწვია, შესაბამისად, დაინერგა ახალი მეთოდოლოგია, რაც კონკურსის ჩატარების წინაპირობა გახდა. სააპელაციო სასამართლოს პირველი ინსტანციის გადაწყვეტილება უცვლელი დატოვა, რაც დამსაქმებელმა საკასაციო წესით გაასაჩივრა.

II. უზენაესი სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების მისაღებად სააპელაციო სასამართლოს უნდა გამოეყვლია დამსაქმებლის პოზიცია, რომლის მიხედვითაც, მან დასაქმებულს შესთავაზა იმავე ხელფასის შენარჩუნებით სხვა სამუშაო, რაზედაც ეს უკანასკნელი არ დაეთანხმა. ამიტომ საქმეზე ხელახლა განსახილველად სააპელაციო სასამართლოს დაუბრუნდა, სკ-ის 412-ე მუხლის შესაბამისად.

ნინი ბერულავა

► 2 – 11/2021

უღირს მემკვიდრედ ცნობა

ანდერძში ცალსახად გამოვლენილი ნება კანონით მემკვიდრეების უღირს მემკვიდრეებად ცნობის აუცილებლობასთან დაკავშირებით არ არის საკმარისი ამ შედეგის რეალურად დასაყენებლად.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადება)

სკ-ის 1310-ე მუხლი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სა-მოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 15 მაისის გადაწყვეტილება საქმეზე № ას-1048-988-2015

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მოსარჩელემ სარჩელი აღძრა მისი დების უღირს მემკვიდრეებად აღიარების მოთხოვნით. მამკვიდრებლის (მოსარჩელის მამის) მიერ შედგენილი ორი (ერთი - სანოტარო ფორმით დამონმებული, ხოლო მეორე - შინაურული) ანდერძიდან უკანასკნელი მიუთითებდა იმაზე, რომ მისი ქალიშვილები (მოპასუხედ დასახელებული პირები) არასათანადოდ ეპყრობოდნენ. მოსარჩელემ აღნიშნულს მიიჩნევდა მისი დების უღირს მემკვიდრეებად აღიარების საფუძველად. მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს. ერთ-ერთმა მოპასუხემ მიუთითა, რომ გაურკვეველი იყო, რა მდგომარეობაში იმყოფებოდა მისი მამა ანდერძზე ხელმოწერის დროს, ვისი კარნახით იყო შედგენილი ანდერძი, განიცდიდა თუ არა მამკვიდრებელი ზეწოლას.

პირველი ინსტანციის სასამართლომ სარჩელი არ დააკმაყოფილა და მიუთითა, რომ ანდერძი, რომელიც მოპასუხეებს უღირს მემკვიდრეებად მოიხსენიებდა, არ იყო შედგენილი კანონით დადგენილი ფორმის დაცვით, რის გამოც წარმოადგენდა ბათილ გარიგებას. სკ-ის 1401-ე მუხლზე მითითებით პირველი ინსტანციის სასამართლომ უპირატესობა მიანიჭა სანოტარო წესით შედგენილ ანდერძს.

მეორე ინსტანციის სასამართლომ დააკმაყოფილა მოსარჩელის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა. სააპელაციო სასამართლო არ დაეთანხმა პირველ ინსტანციას ანდერძის ფორმდაუცველობის გამო ბათილად ცნობის საკითხში. აღნიშნული გადაწყვეტილება მოპასუხეებმა საკასაციო წესით გაასაჩივრეს.

II. უზენაესი სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

უზენაესმა სასამართლომ ახალი განჩინების მიღებით გააუქმა სააპელაციო სასამართლოს

გადაწყვეტილება. მესამე ინსტანციის სასამართლო დაეთანხმა სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებას იმასთან დაკავშირებით, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ არასწორად განმარტა სკ-ის 1401-ე მუხლის მოთხოვნები. უზენაესმა სასამართლომ, სააპელაციო სასამართლოს მსგავსად, ანდერძი არ მიიჩნია ბათილად ფორმდაუცველობის საბაბით, თუმცა განმარტა, რომ მოცემულ შემთხვევაში მოსარჩელემ ვერ შეძლო დადასტურება იმისა, რომ სახეზე იყო მოპასუხეთა უღირს მემკვიდრეებად ცნობის ფაქტობრივ-სამართლებრივი საფუძვლები.

ნინი ბერულავა